

Posudok oponenta habilitačnej práce

Masarykova univerzita

Fakulta Právnická fakulta MU

Habilitačný odbor Trestné právo

Uchádzač **JUDr. Filip Ščerba, Ph.D.**

Pracovisko Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta

Habilitačná práca Alternatívni tresty a opatrení v nové právni úpravě (2. vydání)

Oponent **doc. JUDr. Miroslava Vráblová, PhD.**

Pracovisko Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta

Text posudku:

Dňa 11.11.2014 som bola vymenovaná za oponentku habilitačnej práce JUDr. Filipa Ščerbu, Ph.D. na tému „Alternatívni tresty a opatrení v nové právni úpravě“. K oponentúre mi bola predložená habilitačná práca.

Z hľadiska témy habilitačnej práce možno uviesť, že problematika alternatívnych trestov a opatrení patrí k stále aktuálnym témam rezonujúcim v dnešnej odbornej i laickej verejnosti. Moderná trestná politika sa snaží bojovať s negatívnymi javmi v trestnom práve s dôrazom kladeným na využívanie rôznych foriem odklonov a alternatívnych sankcií. Tému habilitačnej práce považujem za invenčnú tému otvárajúcu priestor pre jej cieľavedomé rozpracovanie, preto oceňujem autorovu snahu o vykonanie komplexnej analýzy skúmanej problematiky.

V úvode habilitačnej práce autor formuluje cieľ práce, ktorým je na pozadí už vykonaného výkladu súčasnej právnej úpravy alternatívnych opatrení, resp. jej prvkov, vykonať „identifikáciu dôležitých interpretačných a aplikačných problémov súvisiacich s právnou úpravou alternatív k uväzneniu a formulovať odporúčania ich riešení de lege ferenda“. Stanovenému cieľu práce odpovedá i štruktúra práce. Zvolená štruktúra práce rozvíja a dotvára spracovanú tému práce, prispieva k deklarovanému cieľu práce a zároveň aj k obsahovej kvalite práce. Z hľadiska odbornej a obsahovej úrovne práce môžem konštatovať, že cieľ sa podarilo naplniť.

Kapitoly sú usporiadané postupne, od zoznámenia sa so základnými teoreticko-metodologickými východiskami skúmaného problému, cez analýzu čiastkových kľúčových otázok, až po návrhy de lege ferenda. Kapitoly sú vyvážené, logicky prepojené, v práci je zachovaná základná línia zvolenej témy. V rámci teoreticko-metodologických východísk skúmaného problému autor približuje ústredné pojmy (alternatívne opatrenia, restoratívna justícia, odklony apod.), v tradičnom chápaní a tomu odpovedajúci bližší výklad hmotnoprávných a procesnoprávných alternatív. Vzhľadom na vyššie konkretizovaný cieľ práce nemožno autorovi vyčítať chýbajúce medzinárodné aspekty rozvoja a úpravy alternatív v trestnom práve na medzinárodnej úrovni. Na strane druhej treba vyzdvihnúť, že sa autor neobmedzuje pri výklade len na českú právnu úpravu, ale podrobne približuje aj zahraničnú právnu úpravu odklonov (slovenskú, rakúsku právnu úpravu), na základe ktorej formuluje návrhy de lege ferenda.

Ťažisko práce predstavuje piata až desiatu kapitolu habilitačnej práce, v ktorej autor ponúka podrobnú analýzu hmotnoprávných alternatívnych opatrení (upustenie od potrestania a podmienčné odsúdenie, peňažný trest, trest povinnej práce a trest domáceho väzenia), ich zákonných podmienok vo svetle českej, slovenskej a rakúskej právnej úpravy. Výklad je vhodne doplnený rozborom výchovných opatrení. Ku komplexnosti spracovania skúmanej problematiky určite prispieva aj priblíženie sankčnej politiky ukladania jednotlivých druhov trestov v aplikačnej praxi a využívania odklonov v trestnom konaní v období minulých rokov.

Autor zvolil na vypracovanie práce vhodné vedecké metódy. Obsahová analýza odbornej (vedeckej) literatúry, prameňov a štúdií zahŕňala hĺbkové štúdium historického, spoločenského a trestnoprávneho rámca relevantných českých, slovenských a cudzojazyčných prameňov pre oblasť alternatívnych trestov. Komparatívna metóda bola využitá pri porovnávaní českých právnych noriem, dokumentov, prameňov a skúseností ohľadom alternatívnych trestov so zahraničnými. Rovnako tak bola využitá analýza štatistických dát týkajúcich sa ukladania a efektívnosti alternatívnych trestov a využívania odklonov. V závere autor využil syntézu poznatkov, predovšetkým pri formulovaní a vyvodzovaní záverov a návrhov de lege ferenda. Aplikácia zvolených metód naznačuje, že habilitant vedecké metódy dostatočne a tvorivo ovláda.

Z obsahového hľadiska možno posudzovanú prácu hodnotiť pozitívne. Autor sa pri spracovaní zvolenej témy práce neobmedzil výlučne na formálnu prezentáciu spracovanej problematiky, ale je evidentná snaha autora pomenovať základné teoretické i aplikačné problémy, ktoré sú spojené s danou témou. Autor nielenže odvážne nastoľuje možné problémy, ale snaží sa aj hľadať všeobecne akceptovateľné riešenia nastolených problémov. Predložená habilitačná práca je precízne spracovaná, na mimoriadne vysokej úrovni. Kvalitu práce jednoznačne ovplyvnila práca s množstvom odbornej literatúry. Z práce je zrejma snaha autora poskytnúť objektívne informácie, popísané v čo najširších súvislostiach bez jednostranných interpretácií a tvrdení. Osobitný prínos práce vidím v jej jedinečnom spracovaní a v obohatení práce o informácie z praxe, konštruktívne názory a vlastné postrehy autora.

Habilitačná práca preukázateľne prináša v skúmanej oblasti nové a v mnohom podnetné poznatky, využiteľné na obohatenie teórie, ako aj v aplikačnej rovine. Osobitne pozitívne treba hodnotiť autorove úvahy de lege ferenda. Autorovi sa podarilo vo svojej práci zhrnúť značný rozsah odbornej českej, slovenskej, i zahraničnej literatúry na to, aby niektoré z jeho záverov mohli byť využité ako zdroj informácií k odborným diskusiám na akademickej pôde a pri výučbe, rovnako tak i odporúčania pre aplikačnú prax. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že práca splnila v úvode formulované ciele.

Predložená habilitačná práca je napísaná na 464 stranách (vrátane pomocného aparátu), pričom z formálno-štrukturálneho hľadiska sa práca, okrem úvodu a záveru (zhrnutia), člení na dvanásť samostatných kapitol s podkapitolami, ktoré sú obsahovo bohaté a vyvážené. Jazyková stránka, spôsob písomného spracovania a jeho formálne technická úroveň preukazuje erudíciu autora i jeho schopnosť vyjadrovať sa presne s využitím odbornej terminológie. Zoznam použitej literatúry spĺňa požiadavky kladené na prehľadnú, systematicky členenú klasifikáciu prameňov.

Dotazy oponenta k obhajobe habilitačnej práce

1. Identifikujte príčiny, pre ktoré dochádza k rozdielnemu uplatneniu alternatívnych trestov a odklonov v praxi jednotlivých krajín (Česká republika, Slovenská republika, Rakúsko, Nemecko).

Záver

Habilitačná práca JUDr. Filipa Ščerbu Ph.D. „Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě“, *spĺňa* požiadavky štandardne kladené na habilitačné práce v odbore Trestné právo.

Dňa 20.04.2015

doc. JUDr. Miroslava Vráblová, PhD.
oponentka habilitačnej práce